

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום רביעי א' באדר א תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - נ"ט

1. כשהדיינים עומדים למנין, לפסוק הלכה, ממי מתחילים למנות?

שנינו בסנהדרין 'דיני ממונות והטהרות והטומאות מתחילין מן הגדול',
'ודיני נפשות מתחילין מן הצד' - מן הקטן, כדי שלא ילמד הגדול חובה והשאר נכנעין מפניו.
אמנם במנינו של רבי תמיד מנו מהצד משום 'לא תענה על ריב - לא תחלוק על המופלא שבבית דין',
וכן סיפר רב שהתחילו ממנו כשנמנו בעניין דין סיקרקיון.

2. רבי וולס: מימות משה ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד - שאין בישראל כמותו. על אלו הגמרא מבארת מדוע אינם נחשבים?

א. יהושע, היה אלעזר. ב. אלעזר, היה פנחס. ג. פנחס, היו זקנים. ד. שאול, היה שמואל, ואף שמת, הכוונה כל שנות גדלותו.
ה. דוד, היה עירא היאירי. ו. שלמה, היה שמעי בן גרא. ז. חזקיה, היה שבנא. ח. עזרא, היה נחמיה בן חכליה.
רב אחא בריה דרבא הוסיף: מימות רבי ועד רב אשי, לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד, ואף הונא בר נתן היה כפוף לרב אשי.

3. משנה - חכמים תקנו שחרש מה שרומז בידיו ובראשו קיים, וכן כשרומזין לו ומתרחצה. ולבן בתירא מועיל גם עקימת שפתיו. באיזה אופן נחלקו?

א. יש אומרים בשם רב נחמן - במטלטלין תקנו לו כדי חייו, אבל בגיטין - לכו"ע רק רמיזה.
ב. יש אומרים בשם רב נחמן - שנחלקו אף בגיטין, וכוונת בן בתירא אף במטלטלין שבאו לו בקנין גמור וכל שכן בגיטין שקנינו היה ע"י קפיצה.

4. תקנה נוספת - הפעוטות - מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין. מאיזה גיל?

רב יהודה: 6, 7. רב כהנא: 7, 8. בבביתא: 9, 10. ולא נחלקו, כיון שתלוי בחריפות הקטן. טעם התקנה - כדי חייו.

5. 'זיאמר [יהוא] לאשר על המלתחה הוצא לבוש לכל עובדי הבעל' מהי מלתחה?

בגדי פשתן שהם דבר הנמלל ונמתח.
בונים בן נוגיים שהיה עשיר שיגר לרבי: סיבני וחומס סלסלה ומלמלא, שהם סוגי פשתן דקים.

6. כיצד דין טעות הפעוטות?

עד שתות קנה הקונה ומחזיר אונאה, יותר משתות בטל מקח, כמו גדול.
ונסתפקו האם תקנו לו גם שמתנתו מתנה כדי שאנשים יגמלו לו טובות. לרב יימר: אין מתנתו מתנה, למר בר רב אשי: מתנתו מתנה.
בני הישיבה שלחו לרב מרדכי את השיטות הפוכות,
ביקש שיאמרו למר, שזוכר שאביו רב אשי, פסק: שמתנתו מתנה, אחת מתנת שכיב מרע ואחת מתנת בריא, אחת מתנה מרובה ואחת מתנה מועטת.

7. משנה - אלו דברים תקנו מפני דרכי שלום, שלא יבאו למריבה?

א. כהן קורא ראשון - ואחריו לוי ואחריו ישראל.
ב. מערבין בבית ישן - ואין משנים מקומם לערב בבית חדש.
ג. בור שהוא הקרוב לאמה - הוא מתמלא ראשון.
ד. מצודות חיה ועופות ודגים - יש במה שניצוד בהן משום גזל, ואף שמן התורה אינו זוכה עד שיבא לידו, לר' יוסי זה גזל גמור, שהחשיבוהו כזוכה.
ה. מציאת חרש שוטה וקטן - יש בהן משום גזל לעניים אחרים ואף שעוד לא זכה בהם. לר' יוסי: גזל גמור.
ו. עני המנקף בראש הזית - מה שתחתיו גזל, מפני דרכי שלום, ר' יוסי אומר: גזל גמור.
ז. אין ממחין ביד עניי עובדי כוכבים שלא ילקטו לקט שכחה ופאה.

8. מה המקור לקבוע את הסדר כהן לוי ישראל?

א. רב מתנה - 'ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי', ללמדנו שקודם כהנים.
ב. רב אשי - 'בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים'. המשך -

ג. ר' חייא בר אבא - וקדשתו - לכל דבר שבקדושה.

וכן שנו בברייתא - לפתוח ראשון בכל דבר כבוד, בין בתורה בין בישיבה הוא ידבר בראש. ולברך ראשון בסעודה, וליטול מנה יפה ראשון בכל דבר שחולק עם ישראל.

9. מדוע נחשב 'מפני דרכי שלום' אם זה נלמד מהתורה?

א. רב יוסף - התורה אמרה מפני דרכי שלום. ונדחה - הרי כל התורה מפני דרכי שלום'. וכל נתיבותיה שלום'.

ב. אביו - שנינו בברייתא, שנים האוכלים מקערה אחת - ממתנין זה לזה, כשאחד מפסיק. שלשה - אין צריכים להמתין.

הבוצע הוא מלפת ראשון בקערה, ויכול לחלוק כבוד שגדול ממנו יקדים.

וע"ז אמר רבה בר נחמני, רק בסעודה חולק כבוד לרבו, אבל בבית הכנסת, אין כהן חולק כבוד ללוי של יבאו למריבה. וזה כוונת המשנה.

10. אלו הוראות נוספות הובאו בענין עליית כהן?

א. רב מתנה - דווקא בשבת ויו"ט הכהן אינו יכול למחול על כבודו, אבל בשני וחמישי יכול שכיון שאין רבים מצויים לא יבואו למריבה.

ב. רב הונא שהיה ישראל, היה קורא ראשון בשבתות ויו"ט, דווקא הוא כיון שלא היה כהן כמותו, שאפילו רבי אמי ורבי אסי הכהנים החשובים שבארץ ישראל, היו כפופים לו ואין חשש מריבה.

ג. אביו - אין שם כהן - נתפרדה חבילה שני פירושים ברש"י: או שהלוי לא יקרא כלל, או שמי שירצה יקדים.

ד. אביו - אין שם לוי - קורא כהן במקומו, ודווקא אותו כהן שעלה.

ה. ר' יוחנן פסק: כהן אחר כהן לא יקרא שלא יאמרו שהקודם פגום, וכן לוי אחר לוי לא יקרא משום פגם שניהם.

הטעם שר' יוחנן לא חשש לפגמו של הכהן השני, כיון שעוסק באופן שמוחק לנו על אביו.

ולא חשש משום היושבים כיון שהם רואים אלא משום היוצאין.